

State of Israel
Ministry of Education
Exam type:
Bagrut for high schools
Exam date: Summer 2015
Exam number: 009103
English translation (3)

מדינת ישראל
משרד החינוך
סוג הבחינה:
בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ה, 2015
מספר השאלון: 009103
תרגום לאנגלית (3)

Hebrew and World Literature

For Olim

For religious schools
Hashlama to 2 points

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים

לבתי ספר דתיים
יחידת לימוד משלימה ל-2 יחידות לימוד

Instructions to examinees

- א. Duration of exam: Two hours
- ב. Exam structure and breakdown of points:
This exam consists of two parts.
Part I – Prose (Hassidic Tale and Short Story),
Drama and Monodrama, Guided Reading
— (2x33) — 66 points
Part II – Poetry (Piyyut and Medieval Poetry,
20th-Century Hebrew Poetry)
— (2x17) — 34 points
Total — 100 points

ג. Material that may be used during the exam:

- (1) A printed list of works studied in class
(2) A Hebrew-other language / other
language-Hebrew dictionary of the
student's choice

ד. Special instructions:

- (1) You must attach two lists to the
answer booklet:
א. A list of works studied for the basic
unit
ב. A list of works studied for this unit
(2) Do not use examples from the same
work in more than one answer

Write only in the answer booklet. Use separate pages
for everything you want to use as draft material
(outlines, etc.). Write "טיוטה" at the top of each draft
page. If you write outside the answer booklet, your
exam may be disqualified!

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון – סיפורת (סיפור חסידי וסיפור קצר),
דרמה ומונודרמה, קריאה מונחית
(33x2) — 66 נקודות
פרק שני — שירה (פיוט ושירת ימי הביניים,
השירה העברית במאה ה-20)
(17x2) — 34 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
(1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
(2) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי,
לפי בחירת התלמיד.
(1) חובה לצרף למחברת הבחינה שתי רשימות:
א. רשימת היצירות שנלמדו ביחידה
הבסיסית.
ב. רשימת היצירות שנלמדו ביחידה זו.
(2) אין להדגים בתשובות שונות על פי אותה
יצירה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה
שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן
על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת
הבחינה!

בהצלחה!

Good Luck!

Questions

Part I – Prose (Hassidic Tale [סיפור חסידי], Short Story [סיפור קצר]),

Drama and Monodrama, Guided Reading

(66 points)

Answer two of the questions 1-7 (each question — 33 points).

Hassidic Tale [סיפור חסידי]

1. The tale "האיש שנותר בשדה" appears below. Read it and answer both items, א, and ב, that follow.

איש אחד נסע ליום כיפור אל הבעש"ט.
ונסע יום ולילה תמימים בכדי למהר נסיעתו.
ובא לאור הבוקר,
של ערב יום כיפור
עד סמוך לעיר מזעבוס.

אז אמר בנפשו:
הנה אני סמוך לעיר,
והסוס נתיגע מאוד,
אעמוד כאן להתפלל
ובתוך כך ירעה הסוס.
אחר התפילה גברה עליו השינה.
אמר בלבו:
מה בכך אם אישן שתי שעות?
הנה הסוס ינוח מיגיעו,
ואחר כך אסע במהירות,
ואיך שיהיה בוודאי אבוא לפני חצות היום לעיר.
ושכב על העגלה ונרדם בשנתו מאוד.

(Note: The story continues on the next page, followed by Items א and ב.)

וכשניעור ראה שהוא בין השמשות של יום כיפור.
ונצטער הרבה מאוד,
כי אחרי כל היגיעות שיגע לנסוע אל הבעש"ט ליום כיפור
מוכרח הוא להיות ביום כיפור,
לבדו,
בשדה,
סמוך לעיר,
ובאשמתו.

וצעק ובכה במר לבו
כל הלילה וכל היום.

ובמוצאי יום כיפור נסע במהירות
ובמרירות הנפש אל הבעש"ט.
וכשבא אליו, עשה הבעש"ט צחוק ממנו

והעניין היה, שצריך היה אותו איש להעלות בתפילתו תפילת עם שבשדות,
ומן השמים הכריחו אותו.

Answer both items, א and ב.

- א. Alertness, fatigue and sleep are expressions of the emotional state of the man in the tale "האיש שנוטר בשדה". Explain this statement, giving examples from the story. (20 points)
- ב. What does the Besht's laughter teach us about the man's sleep? Explain your answer. (13 points)

Note: Do not use examples from the same work in different answers.

Short Story

2. "שברירים" / דבורה בארון

Describe the relationship between Haya Frouma and two of the minor characters in the story and explain what these relationships teach us about Haya Frouma and about these minor characters.

3. "שברירים" / דבורה בארון or another short story

Describe the turning point in the plot of a short story that you studied ("שברירים" or another short story) and explain why you think that it is a turning point.

Drama and Monodrama

4. "ביקור הגברת הזקנה" / דירנמט or "בית בובות" / איבסן or "אנטיגונה" / סופוקלס

Explain how the contrast between weakness and strength is expressed in one character or in the relationship between two characters in a play you studied.

5. "לרקוד עם אבא" / איציק ויינגרט

Describe two instances in which the motif of butterflies appears in this monodrama and explain the role of this motif in the monodrama.

6. "אחת זקנה" / נאווה סמל

Answer both items, א and ב.

א. The name of the play reflects society's attitude toward Hanna.

Explain this statement, giving examples. (15 points)

ב. According to this play, is Hanna indeed just "some old lady"

["אחת זקנה"]? Explain your answer, giving examples. (18 points)

Guided Reading [קריאה מונחית]

7. Human relationships are an existential need. Explain and illustrate this need as depicted in the book you studied for guided reading. Base your answer on the relationship between the main character and two other characters in that book.

Part II – Poetry

(*Piyyut* and Medieval Poetry, 20th-Century Hebrew Poetry) (34 points)

Answer two of the questions 8-14 (each question – 17 points).

Piyyut [פיוט]

8. Read the following *piyyut* and answer both items below, א and ב.

יוֹנָתָן אֱלֹם רְחוּקִים / ר' משה אבן עזרא

יוֹנָתָן אֱלֹם רְחוּקִים / מַעַל קִנְיָה נְתוּשָׁה – 1

כְּאִבָּה הָיָה נֶצַח / וּמִכְתָּה אֲנוּשָׁה.

כְּצַפּוֹר בְּפֶחַ יוֹקֵשָׁה / תַּחֲמָהּ, וְנִפְשָׁה יִבְשָׁה

מִקְצֵר רוּחַ וּמַעְבֻּדָה קֵשָׁה.

מִטֵּעַ עֵנָל נִטְעָה / לְאַרוֹת יוֹם יוֹם פְּרִיָּה 5

וְזָרַע מְרִי זָרָה / לְקֶצֶר תְּבוּאָת מְרִיָּה,

וַיַּעַן מוֹסֵר פְּרָעָה – / עֶרְם הֵצֵג גְּנוּיָה

וּמִלְבוּשׁ עֲדָנָה קָרָעָה / וְנִתְנַצַּל אֶת עֲדָיָה,

וְדַמְעָתָה עַל לֶחֶיָהּ / כְּנוֹזְלִים עַל יִבְשָׁה.

שְׁקַעְתִּי וְשִׁוְעָתִי / מְבוֹר אֵין בּוֹ מִים, 10

וְקִרְאָתִי וְנִשְׁאָתִי / לִבָּב אֶל כְּפִים,

וְסִפְקָתִי וְדַפְקָתִי / עַל שְׁעָרֵי שְׁמִים.

לֹא יִקְשִׁיב אֶמְרָתִי / בּוֹרָא נִיב שְׁפָתַיִם –

וְאִזְ תִּרְא אוֹיְבָתִי / וּתְכַסֶּה בּוֹשָׁה!

הֵבֵט כִּי לְכָל מְסֻלָּה / אֲבִיט – וְאֵין לִי מִכִּיר, 15

וְצִר אוֹתִי חֲלָה / וְחֻצִּיו בְּדָמֵי הַשְּׁפִיר.

זָכְרָה בְּרִית כְּבִתְחֻלָּה, / כִּי אֵין בְּלִתֵּד מִזְכִּיר,

וְאֵל נָא שְׁכֵר הַפְּעֻלָּה / תִּאֲחֹר חֲטָאת שְׁכִיר –

הִנֵּה כִּי לָךְ הִגָּאָלָה / וּלָךְ הִירָשָׁה!

א. Explain how the opening lines [המדריך] of the *piyyut* (lines 1-4)

express the situation of the Jewish people. (9 points)

ב. According to the *piyyut*, what has the Jewish people done in order to change the situation that you wrote about in Item א? Explain and give examples. (8 points)

/continued on page 6/

9. Read the following *piyyut* and answer the question below.

לְכָה דוֹדִי

הַתְעוֹרְרִי הַתְעוֹרְרִי כִּי בָּא אוֹרֶךְ קוֹמִי אוֹרִי עוֹרִי עוֹרִי שִׁיר דְּבָרִי כְּבוֹד ה' עֲלֶיךָ נִגְלָה.	לְכָה דוֹדִי לְקִרְאָת כְּלָה פְּנֵי שַׁבָּת נִקְבְּלָה. לְכָה דוֹדִי לְקִרְאָת כְּלָה פְּנֵי שַׁבָּת נִקְבְּלָה.
לֹא תִבּוֹשִׁי וְלֹא תִפְלֹמִי מִהַ תִּשְׁתַּחֲוֶה וּמִהַ תִּתְחַמֵּי בְּדָ יְחֹסֶה עֲנִי עָמִי וְנִבְנְתָה עִיר עַל תְּלָה.	שְׁמוֹר וְזָכוֹר בְּדַבּוֹר אֶחָד הַשְׁמִיעֵנוּ אֶל הַמִּיחָד ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד לְשֵׁם וּלְתַפְאֳרָת וּלְתַהֲלָה.
וְהִיזֵ לְמִשְׁפָּה שְׂאִסְיָךְ וְרַחֲקוּ כָל מִבְלַעֲיָךְ יָשִׁישׁ עֲלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ כְּמִשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כְּלָה.	לְקִרְאָת שַׁבָּת לָכֵן וְנִלְכָה כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה מִרֹאשׁ מְקוֹדֶם נְסוּכָה סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחֲשַׁבָּה תִּחְלָה.
יָמִין וְשִׂמְאֵל תִּפְרָצִי וְאַתָּה ה' תִּעְרִיצִי עַל יַד אִישׁ בֶּן פְּרָצִי וְנִשְׁמָחָה וְנִגִּילָה.	מְקוֹדֶשׁ מְלֹךְ עִיר מְלוּכָה קוֹמִי צְאִי מִחוּץ הַהֶפְכָה רַב לֶךְ שַׁבָּת בְּעֵמֶק הַבְּקָא וְהוּא יִחְמַל עֲלֶיךָ חֲמֻלָה.
בּוֹאִי בְּשָׁלוֹם עֲטֹרַת בַּעֲלָה גַּם בְּשִׂמְחָה וּבִצְהֻלָּה תּוֹךְ אֲמוּנִי עִם סִגְלָה בּוֹאִי כְּלָה בּוֹאִי כְּלָה.	הַתְנַעֲרִי מֵעַפָּר קוֹמִי לְבָשִׁי בְּגָדֵי תִפְאֳרָתְךָ עָמִי עַל יַד בֶּן יֹשֵׁי בֵּית הַלְחָמִי קִרְבָּה אֶל נַפְשִׁי גֹאֲלָה.

Describe the speaker's attitude toward Shabbat and explain one name/term [שיבוץ] and one quotation [כינוי] used in the *piyyut* that express this attitude.

Medieval Poetry [שירת ימי הביניים]

10. Read the following poem and answer the question below.

כְּתִיבָתְךָ מְהֵדָּרָה / שְׁמוּאֵל הַנָּגִיד
כְּתִיבָתְךָ מְהֵדָּרָה / כְּבָרְקָת מְסֻדָּרָה,
וְטוֹרִיָּה מִיִּשְׁרָיִם / כְּמוֹ רִקְמָה בְּאַדָּרָה,
וְנֶחֱמָדִים לְעֵינַיִם / כְּמוֹ פָּנֵי מְבֻכָּרָה,
וְרִיחָמוֹ כְּרִיחַ מוֹר / עָלֵי כֹלָה מְקֻטָּרָה.
5 כְּתֹב וְקֵרָא וְשִׁים לְבָךְ / לְדַת אֶרֶץ וְכַפָּרָה,
וְאַם תּוֹסִיף – לֵךְ אוֹסִיף / מְחִיר הַרְבֵּה וּמִשְׁכָּרָה.
יְהוֹסֵף, אִם כְּתִבְתָּמוֹ / בְּעֵט בְּרוֹזֶל בְּאַגָּרָה –
מִכְתָּב אֶת וְחֵרוֹת עַל / כְּבֹדִי, לֹא בִיתָרָה,
וְלֵךְ אֶהְבָּה לְקִיר לְבִי / וּמִזְשִׁי מְחֻכָּרָה
10 וְתוֹכַחְתִּי מְגֻלָּה לֵךְ / וְאַהֲבָתִי מְסֻתָּרָה.

The root כ-ת-ב is repeated four times in the poem. Explain three of these instances of repetition and explain how they help to emphasize the central idea of the poem.

20th-Century Hebrew Poetry

Eretz Yisrael and Yerushalayim

11. Read the following poem and answer the question below.

אֶרֶן / לאה גולדברג
כָּאֵן לֹא אֶשְׁמַע אֶת קוֹל הַקּוֹקֵיָה.
כָּאֵן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מְצַנֶּפֶת שְׁלֵג,
אֲבָל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה
כָּל יְלֻדוֹתַי שֶׁקָּמָה לְתַחֲיָה.

צִלְצוֹל הַמְחַטִּים: הִיָּה הִיָּה —
אֶקְרָא מוֹלְדֹת לְמֶרְחֵב־הַשְּׁלֵג,
לְקֶרֶח יִרְקֶק כּוֹבֵל־הַפֶּלֶג,
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

אוֹלֵי רֶק צִפְרֵי־מָסַע יוֹדְעוֹת —
כְּשֶׁהֵן תְּלוּיוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׁמַיִם —
אֶת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל שְׁתֵּי הַמּוֹלְדוֹת.

אֲתֶכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פְּעָמִים,
אֲתֶכֶם אֲנִי צִמְחָתִי, אֲרָנִים,
וְשָׂרָשִׁי בְּשָׁנֵי נוֹפִים שׁוֹנִים.

Explain and illustrate the attitude of the speaker in this poem toward her birthplace.

In your answer, include two literary devices [דרכי עיצוב] used to express this attitude.

Ars Poetica

12. Read the following poem and answer the question below.

ספר שירי / רחל

צריחות שצרחתי נואשת, כואבת

בשעות מצוקה ואבדן.

היו למחרזת מלים מלבבת,

לספר שירי הלבן.

נגלו חביונות לא גליתי לרע.

נחשף החתום בי באש,

ואת תוגתו של הלב הכורע

יד כל במנוחה תמשש.

The poem "ספר שירי" is an example of ars poetica.

Explain this statement, giving examples.

Man and his Identity

13. Read the following poem and answer the question below.

דוֹרְגָל / דן פגיס
דוֹרְגָל הוּא חֵי מְשֻׁנָּה לְמַדִּי:
בְּבִשְׁרוֹ הוּא שָׂאָר
לְשָׂאָר הַחַיּוֹת הַטּוֹרְפוֹת, אֲךָ רַק הוּא
מְבַשֵּׁל חַיּוֹת, מְפַלֵּל חַיּוֹת,
רַק הוּא לּוֹבֵשׁ חַיּוֹת, נוֹעֵל חַיּוֹת.
רַק הוּא חוֹשֵׁב
שֶׁהוּא זֶר בְּעוֹלָם, רַק הוּא מוֹחָה
עַל מָה שֶׁנִּגְזַר, רַק הוּא צוֹחֵק,
וּמְפַלֵּא עוֹד יוֹתֵר, רַק הוּא
רוֹכֵב מְרִצּוֹנוֹ עַל אוֹפֲנוֹעַ.
יֵשׁ לוֹ עֲשָׂרִים אֶצְבָּעוֹת,
שְׁתֵּי אֲזָנִים,
מֵאָה לְבָבוֹת.

Explain the connection between the title of the poem "דוֹרְגָל" and the central idea of the poem.

Love and Relationships [זוגיות ואהבה]

14. Read the following poem and answer the question below.

שְׁלוֹמִי / זלדה

בית 1
שְׁלוֹמִי קָשׁוּר בְּחוּט
אֶל שְׁלוֹמָהּ.

בית 2
וְהַחֲנִים הָאֵהוּבִים

וְתִקְוֹת הַשָּׁנָה הַנִּפְלְאוֹת
עִם אוֹצֵר הָרִיחוֹת, הַפְּרָחִים,
הַפָּרִי, הָעֵלִים וְהָרוּחוֹת,
וְעִם הָעֶרְפֶּל וְהַמָּטָר,
הַשָּׁלֵג הַפֶּתְאֻמִּי
וְהַטֵּל,
תִּלְוִיִּים עַל חוּט הַכְּמִיָּה.

בית 3
אֲנִי וְאַתָּה וְהַשְׁבֵּת.

אֲנִי וְאַתָּה וְחֵינִי
בְּגִלְגֵּל הַקֹּדֶם.
אֲנִי וְאַתָּה
וְהַשֶּׁקֶר.
וְהַפֶּחַד.
וְהַקֶּרְעִים.
אֲנִי וְאַתָּה
וּבּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם שֶׁאֵין לָהֶם
חוּף.

בית 4
אֲנִי וְאַתָּה

וְהַחִידָה.
אֲנִי וְאַתָּה
וְהַמָּוֶת.

The third stanza [בית] of the poem describes two aspects of a couple relationship [חיי זוגיות]. Describe both aspects. Choose two literary devices [אמצעים אמנותיים] used in the third stanza and explain how they help to portray the relationship.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.

It is forbidden to copy or disseminate any part of this document without permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל

אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך